

PARLAR CATALÀ
ES CONVIDAR.
CONVIDAR ÉS
CONVIURE

www.cal.cat

CORRELENGUA
llengua · cultura · llibertat 2019

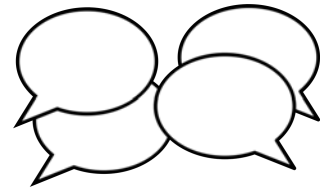
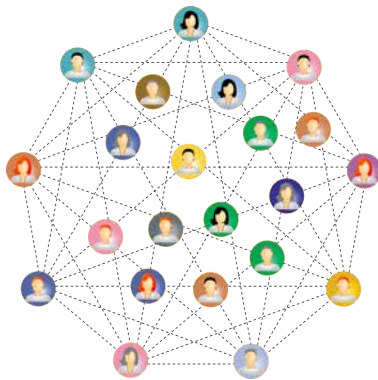
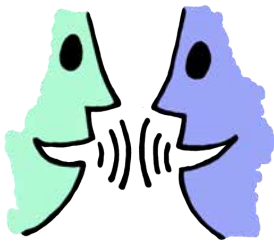
CATALÀ, LENGUA DE CONVIT

10 suggeriments oberts per difondre la cultura catalana i fomentar l'ús de la llengua a l'entorn del Correllengua de la teva població.

Activitats de dinamització de la llengua i la cultura catalanes que demanen la **cooperació de la població** i tenen característiques que les fan força viables:

- Possibilitat de ser realitzades en terminis menors de tres mesos
- Complexitat mitjana o baixa, assumible per un equip reduït de persones
- Inclusió de persones i col·lectius oriünds d'altres llocs
- Sense costos o amb despeses poc rellevants

De totes podeu demanar-nos informació i el suport que cregueu oportú.

Activitats:

- Concurs d'endevinalles, *La llengua, rebost de dites enginyoses*
- Cistell de nyaps, *La llengua que sovint esgarrinxem*
- Saviesa mundial, *La llengua, amfitriona de les cultures del món*
- Persones expertes?, *Llibres oberts! La llengua, transmissora de cultura*
- Exclamem-nos!, *Una llengua expressiva, espontània, directa*
- Paraules viatgeres, *La llengua, ressò d'història humana*
- Racons vius del nostre entorn, *La llengua, portadora de vivències*
- Scrabble en català, *La llengua, plastilina creadora de mots*
- Descubrim enigmes, *La llengua feta joc*
- Tast d'espai comunicatiu català, *Llengua de convit i d'oportunitat*

Concurs d'endevinalles

La llengua, rebost de dites enginyoses

-Nombre de persones que el poden dur a terme: mínim dues, si són proactives.

-Durada de les tasques i activitats: quatre mesos, pel cap alt.

-Complexitat: mitjana (si es fa amb temps, no porta complicacions).

-Cost del concurs: el de la impressió de les endevinalles, de les butlletes i el del llibre d'endevinalles "T'ho dic i t'ho amago", si s'adquireix.

Què pretenem? Interessar la població del poble o del barri en la descoberta d'un nombre determinat d'endevinalles que estaran exposades durant un període de temps als aparadors de diferents comerços com a elements d'un concurs. Fer un acte públic de lliurament de premis als màxims encertants.

Què aconseguim? Que durant un temps la gent parli de les endevinalles, comenti si en saben les solucions i desitgi assistir al lliurament de premis. Que hi hagi una presència significativa del català als comerços i al carrer. Que involucrem els comerciants en el correllengua de l'any. Que s'hi pugui involucrar l'ajuntament (regidoria d'economia, de cultura...) per muntar l'acte, per fer difusió, per sufragar despeses (els interessa l'activitat de dinamització!), per oferir algun guardó... Si hi ha ràdio o publicació local, que se'n pugui fer difusió.

Quines endevinalles? Se'n podrien buscar de tradicionals. A la guia del voluntariat de la CAL que condueix grups Xerrem, n'hi ha una pila a les pàgines 134-136. Si en voleu de modernes, poseu-vos en contacte amb la CAL i per 15€, tindreu un llibre que en té 300; només cal demanar-lo a la CAL.

Quants establiments? Un mínim de 15 o 20 per tal que hi hagi un ressò suficient i la gent en parli. Si faltessin punts d'exposició, es podrien utilitzar serveis públics (escoles, equipaments municipals, etc.) L'ideal són entre 25 i 30 (ni serà una feina excessivament feixuga per al públic, ni ho serà per als que hagin de controlar respostes).

Quins establiments? Si es fa la distribució de les endevinalles prescindint del contingut, es podria fer a tots els establiments, sense distinció. Si es volgués fer coincidir l'objecte a endevinar amb un producte propi de l'establiment, al llibre esmentat hi ha endevinalles per a tots aquests: fruites i verdures (10) / botigues d'animals domèstics (5) / botigues de roba (6) / ferreteries (5) / botigues de jocs i esport (6) / botigues de mobles (6) / botigues d'electrodomèstics (5) / agències de viatges (5) / cellers (2) / quiosc (4) / botigues d'instruments musicals (5) / botigues de queviures (4). Etc.

Quines tasques comporta? Decidir-ho amb temps (quatre mesos, pel cap baix). Negociar amb els intervinents: establiments disposats a participar-hi, regidories, ràdios, publicacions populars... (un mes). Establir, en aquest termini inicial d'un mes, el nombre d'endevinalles que es posen a concurs i editar-les, numerades, en format suficientment gros perquè sigui visible als aparadors; editar també butlletes per emplenar i ser distribuïdes, en nombre prou extens, als establiments (un altre mes?). Difondre la campanya del concurs i establir un dia d'inici i un termini de lliurament de butlletes (termini màxim 45 dies; millor, 30). Distribuir als establiments cartells, butlletes i recipients per introduir-les emplenades. Preparar l'acte i els guardons i dur-lo a terme. Passat el termini, recollir les butlletes, classificar-les per autoria i comprovar els concursants que les han fet totes i totes bé.

Si són molts els màxims encertants, introduir les butlletes dels encertants màxims en un recipient, ben barrejades, perquè en el moment d'adjudicar premis, una mà innocent pugui extreure'n el nom de la persona guanyadora.

Qui podria col·laborar en la campanya? Serveis Locals de català amb els alumnes, escoles de primària, secundària i d'adults, etc.

Variable: concurs de jeroglífics. De la mateixa manera es podria fer un concurs de jeroglífics. Hi ha un llibre que en té 500 ("Mots amagats") que també es pot demanar a la seu de la CAL per 15 euros.

Hi ha mostres d'activitats semblants? Els Serveis Locals de Català de Sant Celoni i de Canovelles ja fa uns anys que organitzen una activitat semblant: feu la cerca, si voleu, a www.cpln.cat. Us atendran amb molt de gust.

Cistell de nyaps

La llengua que sovint esgarrinxem

- Nombre de persones que el poden dur a terme:** mínim dues, si són proactives.
- Durada de les tasques i activitats:** tres mesos, pel cap alt.
- Complexitat:** mitjana (si es fa amb temps, no porta complicacions).
- Cost del concurs:** el dels elements de difusió i, si és el cas, el dels guardons que es lliurin.

Què pretenem? Crear consciència lingüística entre la població incitant-la a descobrir errades lingüístiques de textos escrits i mostrats públicament al carrer, i fer-ne un concurs. Informar d'eines a l'abast per consultar-les en cas de dubte.

Què aconseguim? Ressaltar la importància de presentar escrits amb correcció entre la gent. Motivar les persones que posen textos en públic perquè s'assessorin abans de publicar-los. Provocar comentaris a l'entorn de la qualitat lingüística.

Quins textos? Títols de botigues, bans, anuncis, cartells, eslògans, programes, fulls de mà, etc.

Quines errades? De semàntica (ús impropï de mots segons el significat). De barbarismes. D'ortografia. De marques gràfiques (accents, puntuació, signes gràfics, etc.). De construcció sintàctica impròpia.

Quin procés es pot seguir?

1. Establir un sistema de lliurament dels nyaps: enviar les fotos per whatsapp a un grup determinat, amb el nom del concursant, amb un comentari molt breu (màxim 30 caràcters) i dins d'uns terminis concrets.
2. Dissenyar la difusió de l'activitat pels mitjans disponibles: xarxes digitals, ràdio, publicació popular, contactes amb escoles i instituts, informació a serveis locals de català, etc.
3. Elaborar el full de mà, cartell o anunci radiofònic que contingui les bases del concurs, els terminis, la data de l'acte de lliurament de premis i la crida a la participació.
4. Aconseguir la cooperació de responsables d'un organisme (biblioteca, equipament municipal, sala polivalent, etc.) per poder dur-hi a terme l'acte amb prou vistositat i ressò.
5. Establir una junta avaluadora per triar els nyaps guanyadors a partir d'alguns criteris (p. ex.: qualitat de la imatge, enginy del comentari, major dificultat habitual de captar l'error, etc.).

De què es tracta? De connectar amb persones d'orígens diversos i convidar-les a deixar constància per escrit de dites o sentències populars de la regió o del país on van néixer, per tal de recollir-les, organitza-les i presentar-les en un acte públic mitjançant una exposició que en mostri la riquesa humana i la profunditat; hi apareixeran en la llengua original, traduïdes al català, amb una representació gràfica de la zona d'on són oriündes i amb el nom de les persones que les han proposat.

Quin procés es pot seguir?

1. Preparació d'un full de mà o tríptic que presenti la proposta de recollida de frases i de l'exposició.

Vet aquí una mostra de proverbis extrets de diferents punts i que podrien servir d'exemple en aquests elements de difusió: Als qui t'han donat la vida, dona'ls vellesa (Catalunya). A la cama no te irás sin saber algo más (Espanya). No retinguis qui se'n va ni refusis qui arriba (Japó). Si vols anar ràpid, ves-te'n sol; si vols arribar lluny, ves acompanyat (Àfrica, sense especificar). Les petjades dels qui caminen junts no s'esborren mai (Congo). Planta una idea i recolliràs un desig (Bolívia). Si penses massa, no arribaràs a fer res (Pakistan). La paciència és la clau de la solució (Marroc).

2. Preparació de fulls en blanc i retoladors negres per tal que s'hi puguin escriure les sentències en la llengua original i ser escanejades posteriorment.

3. Contactes directes o indirectes amb persones d'orígens diversos per tal d'informar de la proposta i recollir sentències. Crides als mitjans de comunicació i informació a agents socials que puguin estendre la idea.

4. Trobada individual amb cada persona que aportí una sentència: escriptura del proverbí, nom i cognoms, lloc d'origen i traducció al català de la sentència o proverbí.

5. Escaneig dels fulls i edició de cartells de mida A3. Haurien de contenir: el mapa del país amb el nom, la sentència en la llengua original i la sentència traduïda. En un angle, nom i cognom de la persona que l'ha proposat.

6. Preparació d'un acte específic, o inclòs en un de més ampli, en el qual es comentí l'experiència, se n'exposi el sentit de compartir saviesa i els participants llegeixin el text i en comentin el sentit en català.

Hi ha mostres d'activitats semblants? A la Taula Intercultural de Sants, Hostafrancs i la Bordeta, de Barcelona, l'any 2108 s'hi va fer una exposició de 15 proverbis: <https://goo.gl/mdhRVE>. Contacte: projectes@secretariat.cat

Persones expertes? Llibres oberts!

La llengua, transmissora de cultura

Una activitat cultural

- Nombre mínim de persones que el poden dur a terme:** dues.
- Durada de les tasques i activitats:** un mes o poc més.
- Complexitat:** baixa (si se sap de persones que puguin fer el rol de 'llibres oberts').
- Cost de l'activitat:** el dels elements de difusió i el de l'elaboració dels cartells.

Què pretenem? Oferir a la població, durant unes hores, la possibilitat d'assabentar-se o d'aprofundir en qüestions de cultura social, econòmica, patrimonial, ecològica... vinculades a l'entorn del poble, del barri, de la comarca, etc., i fer-ho mitjançant converses en català amb persones especialistes de cada matèria.

Què aconseguim? Enriquir amb coneixements culturals i de proximitat la gent d'un poble o d'un barri mitjançant el testimoni oral (en català) i directe de persones que poden aportar informació i experiència. Fer una activitat poc freqüent que afavoreix la conversa entre persones que molt probablement es desconeixien.

En què consisteix? Seria una activitat feta enmig d'altres activitats del Correllengua, amb el públic que s'hi mou. En un espai a l'aire lliure o interior, hi ha, assegudes en diferents punts, un seguit de persones (entre 5 i 8), amb una cadira lliure al costat i un cartell anunciador de la temàtica de què són expertes. A l'entrada, unes persones conviden la gent a seure al costat dels experts per demanar-los informació. Qui vol, s'hi asseu i inicia la conversa.

Quin procés es pot seguir?

1. A partir d'una llista de persones del poble o del barri que puguin donar informacions rellevants, culturalment parlant, determinar entre cinc i vuit qüestions d'interès.

Per exemple: conèixer una entitat que fa un servei solidari al barri, informar-se d'històries rellevants que hi hagin succeït, interessar-se per descobertes arqueològiques de l'entorn, conèixer recorreguts per caminar i gaudir del paisatge, conèixer indústries o produccions que hi havien reeixit en el passat, conèixer tots els serveis que ofereix la biblioteca municipal, saber les oportunitats d'aprenentatge formal o informal de català, etc.

2. Connectar amb les persones que podrien fer de llibre obert en català d'aquests temes i animar-los a fer l'activitat.

3. Preparar amb cadascuna d'elles un text per al cartell anunciador que tindran al davant el dia de la 'humanoteca' pública.

És bo fer-lo a partir d'un eslògan cridaner i preguntes introductòries.

Què aconseguim? Donar veu a moltes persones amb força vida a comunicar que no tenen a l'abast, normalment, canals pròxims i facilitadors per donar-la a conèixer. Crear consciència d'un 'nosaltres' col·lectiu que sovint es difumina per manca de contactes.

En quina o en quines llengües? Es convida a fer-ho en català. No s'haurien d'excloure, però, aportacions en altres llengües, atès l'objectiu d'inclusió en una consciència col·lectiva de poble o de barri. El recull de les 'microhistòries' es podria fer mitjançant transcripcions —aquí sí, en català— de les narracions orals.

Com han de ser les històries relatades? Breus (amb un topall de dos minuts), sense referència explícita a persones, sobre records, fets, anècdotes, encontres, actes, successos, etc.

Per exemple: algú recorda que en tal bar es va trobar per primer cop amb qui seria la seva parella, algú altre explica que en un punt del carrer hi havia un terreny sense edificar on havia jugat amb els companys en sortir d'escola, tal altra explica la pena que li fa que ja no sonin les campanes de l'església, aquell diu que es va emocionar el dia que els castellers van fer, a la plaça, el primer castell de gamma alta, aquest recorda la solidaritat de la gent arran de l'incendi d'un edifici, etc.

Quin procés es pot seguir?

1. Decidir en grup de fer l'activitat i establir els terminis, les bases de participació, la forma d'emissió i recepció dels missatges orals i l'estil de l'acte de cloenda.
2. Redactar les bases de l'activitat.
3. Difondre-la amb els mitjans de difusió a l'abast i estendre-la entre els agents socials del poble o barri a escoles, biblioteques, regidories, ateneus, clubs, entitats, etc.
4. Recollir les aportacions orals i transcriure-les per tal d'editar-les en algun tipus de publicació o exposició.
5. Preparar l'acte de cloenda de l'activitat (presidit, si pot ser, per regidors del municipi). S'hi podrien escoltar algunes aportacions que siguin significatives per l'interès general. Se'n podria fer una exposició.
6. Dur a terme l'acte final.
7. Si és el cas, preparar l'edició d'un opuscle amb les aportacions de la gent.

Variables. Es pot convertir en un programa radiofònic en el qual es convida la gent a explicar històries del barri o del poble. Es podria fer un acte en el qual parlessin les persones que tenen històries a comentar.

Scrabble en català

La llengua, plastilina creadora de mots

- Nombre mínim de persones que el poden dur a terme:** dues.
- Durada de les tasques i activitats:** quinze dies o un mes.
- Complexitat:** baixa.
- Cost de l'activitat:** el dels elements de difusió i, si és el cas, el de l'adquisició de jocs d'Scrabble.

Què pretenem? Ocupar durant unes hores un espai públic en el qual es facin partides d'Scrabble en català.

Què aconseguim? Una pràctica pública de català. Una major consciència lingüística sobre correcció. Una trobada de gent diversa en edat i condició.

Quin procés es pot seguir?

1. Establir el dia del concurs i concertar l'espai per dur a terme l'activitat
2. Cercar, si és possible, la cooperació del Consorci per a la Normalització Lingüística, atès que ja té aquest joc com a emblemàtic de la campanya "I tu, jugues en català?"
3. Comunicar l'activitat a col·lectius que poden estar interessats a oferir-la a clients, alumnes, socis...
4. Cercar materials d'obsequi per als participants (Normalització Lingüística, ajuntament, consell comarcal, empresa catalana, etc.).
5. Fer-ne difusió als mitjans que estiguin a l'abast.
6. Equipar-se de diccionaris normatius perquè en disposin els participants.
7. Dur a terme l'activitat.

Descobrim enigmes

Llengua feta joc

- Nombre mínim de persones que el poden dur a terme:** dues.
- Durada de les tasques i activitats:** quinze dies o un mes.
- Complexitat:** baixa.
- Cost de l'activitat:** el dels elements de difusió

Què pretenem? Fer una sessió de Powerpoint en un espai tancat, amb passatemps diversos (jeroglífics, endevinalles i enigmes). Durada: una hora.

Què aconseguim? Que la població s'interessi pels jocs lingüístics, una manera d'usar la llengua de manera creativa.

D'on es pot obtenir material? La CAL té accés a un PowerPoint amb endevinalles, jeroglífics i enigmes que es pot demanar sense cap cost. També té accés a un PowerPoint que introdueix, mitjançant exemples, en la manera de resoldre jeroglífics.

Quin procés es pot seguir?

1. Conèixer el material i fer-ne les activitats que demana per situar-se i copsar a quins col·lectius podria interessar.

Podria interessar, en principi, al públic en general (infants a partir dels 9 anys), a escoles de primària (cicle superior) als instituts de secundària, a casals de gent gran, a alumnat adult de català, a centres de formació d'adults, etc.

2. Fer-ne difusió als punts d'interès o a la població en general.

3. Dur a terme l'activitat.

Tast d'espai comunicatiu català **Llengua de convit i d'oportunitat**

-Nombre mínim de persones que el poden dur a terme: dues

-Durada de les tasques i activitats: prospecció, dos mesos; realització, dues setmanes

-Complexitat: mitjana

-Cost de l'activitat: inapreciable

Què pretenem? Animar persones que no entenen el català —o l'entenen i no el parlen— a participar en dues sessions de grup de conversa com a tast d'un possible acord per establir-lo a la seu d'algun col·lectiu o entitat del poble o barri.

Són possibles dos tasts diferents: un per a gent que desconeix del tot el català (projecte Junts) i l'altre per a qui voldria començar a parlar (projecte Junts Avançat).

Què aconseguim? Que entitats o col·lectius que acullen aquest perfil de persones, o que s'hi relacionen de manera habitual, descobreixin el projecte xerrem junts de la CAL i es disposin a col·laborar per constituir, a la pròpia seu i de manera estable, espais de trobada i comunicació en català per a aquests perfils de persones.

-Vegeu el projecte a www.cal.cat

-Tipologia d'entitats que podrien interessar-se pel tast d'espai de conversa: AMPA d'escoles, ateneus populars, entitats d'atenció a necessitats específiques (Càritas, Creu Roja, etc.), comunitats lingüístiques oriündes d'altres països, parròquies o centres religiosos, biblioteques municipals, regidories d'igualtat ciutadana, etc.

Hi ha alguna condició prèvia? Constatar l'existència dels dos factors amb què es podria vehicular el projecte al barri o al poble: suficient població amb els perfils esmentats (desconeixement del català o necessitat d'iniciar-se en la parla) que no tingui accés a formació lingüística per múltiples motius, i entitats o col·lectius que previsiblement veurien bé acollir grups de conversa per estendre l'ús del català, fomentar cohesió social i facilitar la pertinença al país.

Quin procés es pot seguir?

- 1.** Mitjançant contactes amb el grup gestor del projecte, comprendre'n l'essència i conèixer amb detall les condicions operatives per aplicar-lo en una entitat. Sol·licitar dossiers explicatius per difondre la iniciativa.
- 2.** Connectar amb entitats que podrien tenir interès a promoure —entre persones de la seva influència— el tast de grup de conversa en català, donar-los a conèixer el projecte perquè en valorin la viabilitat i oferir-los dues sessions de conversa perquè les persones interessades i la mateixa entitat puguin copsar-ne tant l'efectivitat (adquirir competència) com l'atractiu (interrelacionar-se comunicativament en català).
- 3.** En cas d'acceptació de la proposta, acordar a tres bandes —entitat, grup gestor de la CAL i promotors del correllengua— els dies en què es farà el tast.
- 4.** Col·laborar, si cal, amb l'entitat, en la difusió de l'activitat.
- 5.** Dur a terme les dues sessions, conduïdes per membres del grup gestor de la CAL, i aconseguir una valoració dels tres intervinents: promotors, entitat i participants.
- 6.** En cas de voluntat d'establiment, a posteriori, d'un grup de conversa, el grup gestor de la CAL farà els passos necessaris amb l'entitat per dur-lo a terme (amb cerca, formació i acompanyament dels guies voluntaris del grup).

**C. Olzinelles, 118
08014 Barcelona**

**Tel. 934159002
Correu: cal@cal.cat**

www.cal.cat

 CALcoordinadora

 @CAL_cat

 @cal.llengua

 **CAL - Coordinadora d'Associacions
per la Llengua Catalana**

Des de la CAL treballem de forma activa i en col·laboració amb un gran nombre de col·lectius perquè l'ús del català deixi de disminuir perillosament. Ens CAL la teva col·laboració per continuar treballant per la llengua i el país. Les aportacions privades són les que ens permeten existir i seguir impulsant iniciatives per millorar i defensar l'ús social del català a casa nostra.

ASSOCIA'T A LA CAL A PARTIR DE 25€ L'ANY!

www.cal.cat/fes-te-n-soci